

3. 6. 2003

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zánik odpovědnosti prodávajícího za vady prodané věci

Podle ustanovení § 626 odst. 1 OZ platí, že práva z odpovědnosti za vady věci, pro kterou platí záruční doba, zaniknou, nebyla-li uplatněna v záruční době. To tedy znamená, že uplynutím záruční doby dochází k zániku odpovědnosti prodávajícího za všechny vady, ohledně nichž dosud nebylo uplatněno žádné právo z odpovědnosti za vady. Uplatněním práva se má samozřejmě na mysli pouze platné, včasné, na správném místě učiněné a důvodné uplatnění.

Jak již bylo řečeno v předcházejících příspěvcích, uzavře-li prodávající s kupujícím smlouvu o prodeji určité věci v obchodě a nejde o případ prodeje za nižší cenu podle § 618 Občanského zákoníku (OZ), je povinen odevzdat kupujícím prodanou věc ve shodě s kupní smlouvou, zejména bez vad (§ 616 odst. 1 po novele OZ). Jestliže uvedenou povinnost nesplní a v příčinné souvislosti s tím se na věci při převzetí kupujícím nebo v průběhu záruční doby vyskytne vada, vzniká odpovědnost prodávajícího za tuto vadu. Právní vztah mezi prodávajícím a kupujícím z odpovědnosti za vady prodané věci přitom může vzniknout jen do určité doby od převzetí popřípadě od koupi věci. Vznikne-li, netrvá většinou po neomezenou dobu, nýbrž po uplynutí určité doby nebo na základě jiné skutečnosti zaniká. Proto je třeba rozlišovat:

- a) případy, kdy odpovědnost prodávajícího za vady již nevzniká,
- b) zánik odpovědnosti prodávajícího za určitou vadu (vady) prodané věci.

Ad a) Prodávající má vzhledem k ustanovení § 616 odst. 1 po novele OZ povinnost odevzdat kupujícím prodanou věc ve shodě s kupní smlouvou, zejména bez vad. V této souvislosti však ještě nelze hovořit o jeho odpovědnosti za vady, nanejvýš snad o potencionální odpovědnosti. Odpovědnost prodávajícího za vady vzniká až při porušení povinnosti uložené ustanovením § 616 odst. 1 po novele OZ a výskytu vady. Proto, nemohou-li mezi prodávajícím a kupujícím vznikat nové právní vztahy z odpovědnosti za vady prodané věci z toho důvodu, že nastala určitá skutečnost, která jejich vzniku brání, nejde z právního hlediska o zánik odpovědnosti prodávajícího za vady, ale o případ, kdy odpovědnost prodávajícího za vady již nevzniká^[1].

Skutečnosti, které mají za následek, že mezi účastníky smlouvy o prodeji v obchodě již nemohou vznikat nové právní vztahy z odpovědnosti za vady, mohou být různé. Jedná se zejména o:

- aa) uplynutí doby,
- bb) zánik smlouvy o prodeji v obchodě,
- cc) zničení prodané věci.

Ad aa) Prodávající odpovídá pouze za ty vady, které má prodaná věc při převzetí nebo které se na ní vyskytnou v průběhu záruční doby^[2]. Proto nemůže vzniknout odpovědnost prodávajícího za takové vady, které se na prodané věci vyskytnou až po uplynutí záruční doby.

Ad bb) Jedním z předpokladů vzniku odpovědnosti za vady věci je povinnost prodávajícího odevzdat kupujícímu prodanou ve shodě s kupní smlouvou, zejména bez vad (§ 616 odst. 1 po novele OZ). Tato povinnost vychází z uzavřené smlouvy o prodeji v obchodě. Jakmile tato platně uzavřená smlouva zanikne (např. odstoupením), zaniká i povinnost prodávajícího ve smyslu ustanovení § 616 odst. 1 po novele OZ, takže má-li kupující prodanou věc i nadále ve svém držení a vyskytnou se na ní vady, prodávající již za ně po zániku smlouvy o prodeji této v obchodě neodpovídá[3].

Ad cc) Jestliže dojde ke zničení věci prodané v obchodě, nemohou se na ní vyskytovat žádné další vady, takže je vyloučeno, aby mezi prodávajícím a kupujícím mohl vzniknout jakýkoli nový právní vztah z odpovědnosti za vady.

Dojde-li k poškození prodané věci, brání tato okolnost vzniku odpovědnosti prodávajícího za vady vždy jen v rozsahu vzniklého poškození. To znamená, že za případné vady vyskytující se na nepoškozených částech prodané věci prodávající v plné míře odpovídá.

Jiná situace je však u smluvní záruky, kde podmínky této části záruky mohou vznik odpovědnosti prodávajícího za vady vázat např. na to, že prodaná věc není poškozena, že kupující absolvuje všechny předepsané záruční prohlídky, že prodaná věc bude opravována výlučně v některé z opraven uvedených v záručním listě a že nebude užita k jinému než určenému účelu. Stanovení nebo sjednání takových, jakkoli přísných podmínek smluvní záruky, není předem vyloučeno[4].

Ad b) O zániku odpovědnosti za vady ve vlastním slova smyslu lze hovořit pouze tehdy, kdy jde o zánik odpovědnosti prodávajícího za určitou vadu (vady) prodané věci. Odpovědnost prodávajícího za určitou vadu (vady) může zaniknout různými způsoby, zejména ale některým z následujících způsobů:

aa) realizací uplatněného práva z odpovědnosti za vady,

bb) uplynutím doby,

cc) zánikem smlouvy o prodeji v obchodě,

dd) nemožností plnění.

Ad aa) Patrně nejobvyklejším způsobem zániku odpovědnosti za vady je splnění povinnosti prodávajícího vzniklé uplatněním práva z odpovědnosti za vady. Pokud se například vyskytla na prodané věci v průběhu záruční doby určitá odstranitelná vada a kupující uplatnil právo na její odstranění (§ 616 odst. 3 a § 622 odst. 1 po novele OZ), odstraněním této vady zanikla odpovědnost prodávajícího za ni.

Ad bb) Podle ustanovení § 626 odst. 1 OZ platí, že práva z odpovědnosti za vady věci, pro kterou platí záruční doba, zaniknou, nebyla-li uplatněna v záruční době. To tedy znamená, že uplynutím záruční doby dochází k zániku odpovědnosti prodávajícího za všechny vady, ohledně nichž dosud nebylo uplatněno žádné právo z odpovědnosti za vady. Uplatněním práva se má samozřejmě na mysli pouze platné, včasné, na správném místě učiněné a důvodné uplatnění.

Jak již bylo na jiném místě řečeno, u věcí, které se rychle kazí a u věcí použitých odpovídá prodávající pouze za vady, které má prodaná věc při převzetí kupujícím. To tedy znamená, že neuplatní-li kupující ve lhůtách stanovených občanským zákoníkem žádné právo z odpovědnosti prodávajícího za vady, které měly tyto prodané věci při převzetí, odpovědnost prodávajícího za vady zaniká.

Lhůty vyplývající z ustanovení § 626 odst. 1 až 3 po novele OZ jsou lhůtami prekluzivními. To mimo

jiné znamená, že pokud jde o zákonnou odpovědnost za vady, nemohou být prodlouženy. V rámci smluvní záruky by mohly být fakticky prodlouženy tím, že prodávající poskytne kupujícímu další smluvní záruku[5].

Ustanovení § 626 odst. 1 až 3 po novele OZ nemá žádný dopad na již uplatněná práva z odpovědnosti za vady. Takto včas uplatněná práva z odpovědnosti za vady uplynutím záruční doby ani lhůty k uplatnění stanovené v § 626 odst. 2 a 3 po novele OZ nezanikají, takže kupující se jich může domáhat i nadále.

Ad cc) Jakmile zanikne smlouva o prodeji v obchodě uzavřená mezi prodávajícím a kupujícím, zanikla i povinnost prodávajícího odevzdat kupujícímu prodanou věc ve shodě s kupní smlouvou, zejména bez vad (§ 616 odst. 1 OZ), takže prodávající již více neodpovídá za žádné vady prodané věci. K zániku smlouvy o prodeji v obchodě dochází v praxi zejména odstoupením.

Při výměně věci (§ 616 odst. 3 a § 622 odst. 1 po novele OZ) k zániku smlouvy o prodeji v obchodě nedochází, protože věc je kupujícímu vyměňována na základě a v mezích této smlouvy uzavřené mezi prodávajícím a kupujícím. Pouze od převzetí nové věci začne běžet záruční doba znovu (§ 627 odst. 2 po novele OZ). Provedením výměny ovšem zaniká odpovědnost prodávajícího za vadu, pro kterou byla výměna provedena, splněním[6]. Obdobné platí i ohledně výměny vadné součástky prodané věci za novou, bezvadnou.

Ad dd) V rámci právního vztahu z odpovědnosti prodávajícího za vady věci prodané v obchodě může být kupujícímu dáno buď jen jedno právo nebo více práv. Jde-li o první případ a toto jediné právo zanikne, zaniká spolu s ním i odpovědnost prodávajícího za vadu, pro kterou mohlo být nebo bylo uplatněno. Tento způsob zániku odpovědnosti prodávajícího za vady přichází v úvahu zejména v souvislosti se zánikem práva na odstranění vady prodané věci pro nemožnost plnění.

Pokud nastane situace, že má kupující v rámci právního vztahu z odpovědnosti za vady věci pouze právo na odstranění vady a po uplatnění tohoto práva, avšak ještě před jeho realizací dojde ke zničení věci, nastává nemožnost plnění (§ 575 odst. 1 OZ[7]). Prodávající objektivně nemůže splnit povinnost odstranit vadu. V takovém případě vzhledem k ustanovení § 575 odst. 1 OZ tato povinnost zaniká a protože spolu s odpovídajícím právem kupujícího tvořila jediný obsah daného právního vztahu z odpovědnosti za vady, zaniká i odpovědnost prodávajícího za zmíněnou vadu[8]. Kupující se poté může domáhat pouze náhrady vzniklé škody nebo vydání neoprávněného majetkového prospěchu[9].

Jestliže by však v rámci konkrétního právního vztahu z odpovědnosti za vady nepřicházelo v úvahu jen jedno právo, nemožnost plnění by nezpůsobovala zánik odpovědnosti prodávajícího za vady, nýbrž pouze zánik některého z více práv daných kupujícímu. Kdyby například ohledně určité vady prodané věci bylo možno uplatnit právo na výměnu věci nebo právo na odstoupení od smlouvy (§ 622 odst. 2 OZ po novele) a kupující by uplatnil právo na výměnu věci, přičemž realizace tohoto práva by se ukázala nemožnou, nezakládala by tato skutečnost sama o sobě zánik odpovědnosti prodávajícího za zmíněnou vadu věci, nýbrž jen zánik práva na výměnu. Kupující by pak v takovém případě mohl v rámci téhož právního vztahu z odpovědnosti za vady, pokud mezitím již neuplynula záruční doba nebo lhůta podle § 626 odst. 2 a 3 po novele OZ, uplatnit právo na odstoupení od smlouvy[10].

[1] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panaroma, 1983, s. 115.

[2] Výjimkou jsou pouze věci, které se rychle kazí a věci použité, u nichž prodávající odpovídá jen za vady, které se na těchto věcech vyskytnou při převzetí kupujícím (§ 619 odst. 1 OZ).

[3] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panaroma, 1983, s. 116.

[4] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panaroma, 1983, s. 117.

[5] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panaroma, 1983, s. 118.

[6] K tomu viz výše ad aa).

[7] Povinnost dlužníka mj. zaniká nemožností splnění. Znamená to, že původně splnění bylo možné, jinak by šlo od počátku o neplatnost právního úkonu. Nastalá nemožnost musí být objektivní. Nemůže se jí dovolávat ten, kdo ji sám způsobil nebo kdo ji jen předstírá. Nemožnost musí být trvalá. Dočasná nebo přechodná nemožnost nemůže mít za následek zánik závazku.

[8] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panaroma, 1983, s. 119.

[9] Podle § 577 odst. 1 OZ je dlužník povinen bez zbytečného odkladu poté, co se dozví o skutečnosti, jež činí plnění nemožným, oznámit to věřiteli, jinak odpovídá za škodu, která vznikne věřiteli tím, že nebyl včas o nemožnosti vyrozuměn. V odstavci 1 se stanovuje informační povinnost dlužníka o nemožnosti splnění, popřípadě o rozsahu této nemožnosti. Tato dikce nemá jen pořádkový charakter. Vyplývá z ní totiž, že věřiteli nevzniká nárok na náhradu škody, jestliže byl bez zbytečného odkladu dlužníkem o nemožnosti splnění vyrozuměn. Naproti tomu právo na vydání bezdůvodného obohacení (§ 577 odst. 2 OZ) dotčeno není a není to spojováno s vyrozuměním jako u náhrady škody.

[10] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panaroma, 1983, s. 120.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)